

**УХВАЛА
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Орлова Олександра Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII

Київ
6 листопада 2024 року
№ 92-у(П)/2024

Справа № 3-130/2024(259/24)

Другий сенат Конституційного Суду України у складі:

Мойсик Володимир Романович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович (доповідач),
Лемак Василь Васильович,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Орлова Олександра Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436).

Заслухавши суддю-доповідача Городовенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Орлов О.А. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині третій статті 22, частині першій статті 58, частині першій статті 62 Конституції України (конституційність) окремі приписи пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII (далі – Закон), згідно з якими „підпункти 11–27, 45 пункту 7 § 1 цього розділу вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін“.

Автор клопотання просить перевірити на відповідність Конституції України пункт 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону, „який набрав чинності 15 грудня 2017 року – стосовно підпункту 19 пункту 7 параграфу 1 Розділу 4 даного Закону“ і згідно з яким „підпункт 19 пункту 7 параграфу 1 цього Розділу не має зворотної дії в часі та застосовується до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення цих змін“.

1.1. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається, що до Єдиного реєстру досудових розслідувань 12 березня 2014 року внесено відомості у первинному кримінальному провадженні стосовно Орлова О.А., а 31 травня 2017 року у цьому провадженні йому повідомлено про підозру.

Із вказаного первинного кримінального провадження 10 грудня 2018 року виділили матеріали досудового розслідування стосовно Орлова О.А. в окреме

провадження, яке об'єднали з матеріалами досудового розслідування стосовно нього в трьох інших кримінальних провадженнях.

Приморський районний суд міста Одеси ухвалою від 13 грудня 2021 року таке виділене кримінальне провадження закриття на підставі пункту 10 частини першої статті 284 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) „у зв'язку із закінченням після повідомлення особі про підозру строку досудового розслідування, визначеного статтею 219 КПК України“. Одеський апеляційний суд ухвалою від 5 квітня 2023 року не погодився з мотивами такого закриття, скасував зазначену ухвалу суду першої інстанції, постановив нову ухвалу, якою вказане кримінальне провадження закриття на тій самій підставі.

Колегія суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду постановою від 9 квітня 2024 року вказані ухвали судів першої та апеляційної інстанцій скасувала і призначила новий розгляд у суді першої інстанції, зазначивши, що „днем початку досудового розслідування у виділеному кримінальному провадженні <...> яке в подальшому об'єднувалося із іншими трьома кримінальними провадженнями, є 12 березня 2014 року“; і, посилаючись, зокрема, на пункт 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону, висувала, що „оскільки п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК не поширюється на кримінальні провадження, відомості щодо яких внесені в ЄРДР до 16 березня 2018 року, то підстави для закриття цього кримінального провадження за правилами, встановленими вказаним пунктом, відсутні <...>. Такі провадження передаються у суд навіть після закінчення строку досудового розслідування <...>. Під час нового розгляду в суді першої інстанції необхідно врахувати наведене, судовий розгляд здійснити відповідно до вимог КПК і прийняти законне, обґрунтоване та вмотивоване рішення“.

1.2. Автор клопотання наголосив, що внаслідок застосування Верховним Судом у його справі пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону, „яким визначено, що п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України не має зворотньої дії в часі

та застосовується до справ, по яких відомості про кримінальне правопорушення, внесені до ЄРДР після введення в дію цих змін, тобто з 16.03.2018 р.“, були порушені його конституційні права, визначені частиною третьою статті 22, частиною першою статті 58, частиною першою статті 62 Конституції України.

Обґрунтовуючи свої твердження, Орлов О.А. цитує приписи Конституції України, кодексів України та Закону, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція), а також посилається на судові рішення у своїй справі, копії яких долучено до матеріалів конституційної скарги.

2. Другий сенат Конституційного Суду України, розв’язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв’язку з ухваленням неодностайно Третьою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 24 вересня 2024 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб’єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Автор клопотання не обґрунтовує тверджень щодо невідповідності окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону Конституції України, а викладає особисте помилкове розуміння принципу незворотності дії в часі закону і зазначає, що оспорюваними приписами Закону „був порушений принцип можливості застосування Закону в зворотньому часі, коли такий Закон надавав процесуальну можливість закрити кримінальне провадження, однак це

не відбулось внаслідок припису в Законі, що він не має зворотньої дії в часі“. Натомість відповідно до частини першої статті 58 Конституції України „закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотньої дії в часі, крім випадків, коли вони пом’якшують або скасовують відповідальність особи“.

До того ж Орлов О.А., намагаючись обґрунтувати твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону, висловлює власне бачення про те, що „порушено його конституційне право презумпції невинуватості“ і що „у випадку закриття кримінального провадження <...> на підставі п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК України“ він би „вважався невинуватою особою“, а суд касаційної інстанції не був справедливим до нього, оскільки „застосував процесуальну норму закону, яка порушує <...> конституційні права“.

Тож автор клопотання, твердячи про невідповідність частині третій статті 22, частині першій статті 58, частині першій статті 62 Конституції України окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону, не довів взаємозв’язку цих приписів Закону з указаними конституційними нормами і не навів аргументів, як саме оспорювані приписи Закону, застосовані в остаточному судовому рішенні в його справі, порушують його конституційні права. Натомість обмежився детальним описом хронології подій своєї справи, її обставин, цитуванням норм Конституції України, КПК України, Конвенції та фактично висловив особисте помилкове розуміння принципів незворотності дії закону в часі, презумпції невинуватості і незгоду з відновленням строків досудового розслідування у кримінальному провадженні, своїм статусом обвинуваченого і загалом із застосуванням судом касаційної інстанції оспорюваних приписів Закону.

Отже, Орлов О.А. не обґрунтував тверджень щодо неконституційності окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону

України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 36, 55, 56, 62, 67, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 54 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

У Х В А Л И В:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Орлова Олександра Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 4 § 2 „Прикінцеві положення“ розділу 4 Закону України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**